

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.411.3.12.2023

Pan
Artur Pawlak
Burmistrz Miasta Ujazd
Urząd Miejski w Ujeździe
Plac Kościuszki 6, 97-225 Ujazd

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/002 – Tworzenie i wykorzystanie funduszy sołeckich w wybranych gminach województwa łódzkiego

Artur Pawlak

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Ujeździe (wcześniej do 31.12.2022 r. Urząd Gminy Ujazd), Plac Kościuszki 6, 97-225 Ujazd ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Pawlak, Burmistrz Miasta Ujazd od 1 stycznia 2023 r. ² , wcześniej Artur Pawlak, Wójt Gminy Ujazd od 29 października 2018 r. ³
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa. 2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 (do dnia zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Anna Wrona, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/139/2023 z 25.09.2023 r.

(akta kontroli str. 1-9)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ 1 stycznia 2023 r. Ujazd uzyskał prawa miejskie.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

Wrona

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia utworzenie i wykorzystanie funduszu sołeckiego w gminie Ujazd.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Burmistrz terminowo przekazał sołtysom i Wojewodzie Łódzkiemu informacje o wysokości środków funduszu sołeckiego, przypadających sołectwom w latach 2021-2023. Informacje przekazane Wojewodzie zawierały prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej, a środki funduszu przypadające na dane sołectwo obliczono w prawidłowej wysokości. Burmistrz przyjął do realizacji wszystkie 64 wnioski o przyznanie środków z funduszu sołeckiego złożone przez sołtysów i 40 wniosków o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu. Wnioski spełniały wszystkie warunki wymagane ustawą z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim⁶, zawierały wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectw wraz z oszacowaniem ich kosztów i stosownymi uzasadnieniami.

Środki funduszu zostały wykorzystane na zadania własne gminy zgłoszone we wnioskach sołectw, służące poprawie warunków życia mieszkańców i zgodne ze strategią rozwoju gminy Ujazd, w myśl art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu. Postępowania w sprawie wyłonienia wykonawców przedsięwzięć objętych wnioskami prowadzone były zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych⁷ (dwa zadania) oraz z wewnętrznymi procedurami (pozostałe zadania). Zadania, na które wydano objęte kontrolą środki zrealizowano prawidłowo. Terminowo przekazano Wojewodzie Łódzkiemu wnioski o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu, wskazując w nich wymagane dane i kwoty wykonanych wydatków w ramach funduszu, zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach Rb-28S.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa

Opis stanu
faktycznego

1.1. Z dniem 1 stycznia 2023 r. Rada Ministrów nadała miejscowości Ujazd status Miasta⁸. Na terenie gminy Ujazd utworzone zostały 22 sołectwa⁹: Bielina, Bronisławów, Buków, Ciosny, Dębniak, Helenów, Józefin, Lipianki, Łominy, Niewiadów, Maksymów, Ojrzanów, Olszowa, Osiedle Niewiadów, Przesiadłów, Sangrozd, Skrzyńki, Stasiolas, Ujazd, Wólka Krzykowska, Wykno, Zaosie.

(akta kontroli str. 10-191)

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz.U. z 2014 r. poz. 301, dalej: ustawa o funduszu.

⁷ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.), dalej pzp.

⁸ Rozporządzenie z dnia 25 lipca 2022 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta (Dz. U. z 2022 r. poz. 1597).

⁹ Uchwała nr XIII/22/07 Rady Gminy Ujazd z 22 listopada 2007 r. w sprawie uchwalenia Statutów sołectw, uchwała nr VII/80/03 Rady Gminy Ujazd z 29 kwietnia 2003 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu sołectwa Osiedle Niewiadów oraz dokonania zmiany uchwały nr IX/46/90 Rady Gminy Ujazd z 28 grudnia 1990 r. w sprawie zatwierdzenia statutów sołectw i Osiedla Niewiadów – obie uchwały ze zmianami, uchwała nr XII/66/11 Rady Gminy Ujazd z 29 czerwca 2011 w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Ujazd i uchwała nr LXVII/488/18 Rady Gminy Ujazd z 5 września 2018 r. w sprawie Statutu Gminy Ujazd.

Uchwałą z dnia 31 marca 2014 r. Rada Gminy Ujazd wyraziła zgodę na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki¹⁰ a jej wykonanie powierzono Burmistrzowi. Uchwała obowiązywała w kolejnych latach, w tym także objętych kontrolą. Wysokość funduszu według uchwały budżetowej na 2021 r. wyniosła 550.508,89 s. zł¹¹, na 2022 r. – 641.954,74 zł¹² a na 2023 r. – 574.413,61 zł.¹³ Nie była ona zmieniana w trakcie roku budżetowego.

Rada Gminy nie korzystała z określonego w art. 4 ustawy o funduszu prawa do zwiększenia wysokości środków funduszu ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 3 ust. 1 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 356-379)

W Urzędzie utworzono stanowisko inspektora ds. funduszu sołeckiego, do którego zadań należało w szczególności: przyjmowanie wniosków o realizację zadań w ramach funduszu sołeckiego, realizacja zadań w ramach funduszu, występowanie z wnioskiem o udzielenie dotacji na refundację wydatków z tym związanych, sporządzanie sprawozdań i rozliczenie dotacji. Zakres obowiązków pracownika był aktualny i zgodny z regulaminem organizacyjnym Urzędu.

(akta kontroli str. 192-219)

1.2. Burmistrz, w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, tj. zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o funduszu, przekazał:

- sołtysom wszystkich sołectw informacje o wysokości środków z funduszu przypadających danemu sołectwu w 2021 r., 2022 r. i 2023 r.¹⁴,
- Wojewodzie Łódzkiemu informacje o wysokości przypadających danym sołectwom środków oraz o wysokości kwoty bazowej (Kb), o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu¹⁵.

Kwota bazowa (Kb) dotycząca funduszu na 2021 r. wyniosła 5.477,38 zł, na 2022 – 6.239,84 zł, a na 2023 r. – 6.537,25 zł.

(akta kontroli str. 380-622)

1.3. Kwoty środków z funduszu przypadających poszczególnym sołectwom ustalono w prawidłowej wysokości, według wzoru określonego w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu, przy uwzględnieniu:

- liczby mieszkańców danego sołectwa według stanu na 30 czerwca 2020 r. (fundusz na 2021 r.), 30 czerwca 2021 r. (fundusz na 2022 r.) i 30 czerwca 2022 r. (fundusz na 2023 r.), wynikającej z prowadzonego przez Gminę rejestru mieszkańców, o którym mowa w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności¹⁶,
- kwoty bazowej, obliczonej jako iloraz wykonanych dochodów bieżących Gminy za rok 2019 (fundusz na 2021 r.), za 2020 r. (fundusz na 2022 r.) i za 2021 r. (fundusz

¹⁰ Uchwała nr XLVIII/411/14 Rady Gminy Ujazd z dnia 31 marca 2014 r.

¹¹ Uchwała nr XXXII/271/20 Rady Gminy Ujazd z 29 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Ujazd na rok 2021.

¹² Uchwała nr XLIX/385/21 Rady Gminy Ujazd z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Ujazd na rok 2022.

¹³ Uchwała nr LXVII/510/22 Rady Gminy Ujazd z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Ujazd na rok 2023.

¹⁴ 9 lipca 2020 r., 27 lipca 2021 r., 21 lipca 2022 r.

¹⁵ 10 lipca 2020 r., 28 lipca 2021 r. i 15 lipca 2022 r.

¹⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1191.

na 2023 r.) oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze Gminy, według stanu na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r. lub 31 grudnia 2021 r., ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

W przypadku dwóch sołectw – Osiedle Niewiadów i Ujazd – wysokość środków funduszu była maksymalna – stanowiła dziesięciokrotność kwoty bazowej¹⁷.

(akta kontroli str. 380-411, 623-625, 626-643)

1.4. Wnioski o przyznanie środków z funduszu na 2022 r. złożyły wszystkie 22 sołectwa, a z funduszu na 2021 i 2023 r. – 21 sołectw (z wyjątkiem sołectwa Helenów). Wspólną realizację przedsięwzięć przez dwa lub więcej sołectw, zgodnie z art. 6 ustawy o funduszu obejmowały wnioski:

- w 2021 r.:
 - ✓ sołectw Łominy i Bronisławów: zagospodarowanie działki o numerze 84 w Bronisławowie, wykonanie przyłącza elektroenergetycznego, trójfazowego do budynku świetlicy w Bronisławowie, zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej w Bronisławowie, zakup gazu celem ogrzania Świetlicy Wiejskiej w Bronisławowie oraz środków dezynfekujących na potrzeby Świetlicy, zakup kompostownika na potrzeby Świetlicy Wiejskiej w Bronisławowie,
 - ✓ sołectw Bielina, Bronisławów, Ciosny, Dębniak, Józefin, Lipianki, Łominy, Niewiadów, Ojrzanów, Olszowa, Przesiadłów, Sangrozd, Skrzyńki, Ujazd: zakup tablicy multimedialnej dla Przedszkola Samorządowego w Ujeździe;
 - ✓ sołectw Bronisławów, Ciosny, Łominy, Ujazd: zakup wyposażenia treningowego dla Hali Sportowej w Ujeździe,
 - ✓ sołectw Józefin i Ujazd: zakup sprzętu dla OSP w Ujeździe;
- w 2022 r.
 - ✓ sołectw Łominy i Bronisławów: organizacja pikniku promującego lokalne potrawy, zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej w Bronisławowie, ogrodzenie działki o nr 84 w Bronisławowie od strony południowej, remont altany drewnianej zlokalizowanej na tej działce gminnej, zakup gazu do ogrzania świetlicy w Bronisławowie oraz paliwa i oleju do kosiarki,
 - ✓ sołectw Bronisławów, Ciosny, Łominy, Olszowa: zakup sprzętu sportowego dla Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ujeździe. W trakcie roku budżetowego sołectwa zrezygnowały z realizacji przedmiotowego zadania,
 - ✓ sołectw Józefin i Ujazd: zakup wyposażenia dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Ujeździe;
- w 2023 r.
 - ✓ sołectw Łominy i Bronisławów: doposażenie placu zabaw na działce 84 położonej w miejscowości Bronisławów, zakup wyposażenia do Świetlicy Wiejskiej w Bronisławowie, organizacja pikniku promującego lokalne potrawy, zakup i montaż monitoringu terenu przy Świetlicy Wiejskiej w Bronisławowie.

¹⁷ wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo nie może być większa niż dziesięciokrotność kwoty bazowej.

Każde z sołectw zamierzających wspólnie realizować przedsięwzięcie każdorazowo odrębnie uchwalilo wniosek.

(akta kontroli str. 356-358, 660-1305)

Burmistrz otrzymał od sołtysów wnioski sołectw w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o funduszu. Wszystkie wnioski zawierały dane wymagane art. 5 ust. 3 ww. ustawy, tj. wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach przyznanych środków funduszu wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem.

(akta kontroli str. 660-1305)

We wnioskach nie wskazano sposobu szacowania kosztów realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Burmistrz wyjaśnił, że oszacowane przez sołectwa koszty realizacji przedsięwzięć były każdorazowo weryfikowane przez komisję ds. oceny wniosków (opisano w dalszej części wystąpienia) na podstawie informacji uzyskanych z ofert sklepów internetowych, rozmów telefonicznych z przedstawicielami firm, czy też na podstawie doświadczenia przy realizacji przedsięwzięć w latach ubiegłych (kosztorysy inwestorskie), przy uwzględnieniu wskaźnika waloryzacji. Szacunek kosztów dokonany przez sołectwa mieścił się w szacunkach dokonanych przez Gminę Ujazd.

(akta kontroli str. 660-1305, 1835-1840)

Burmistrz co roku określał procedury wykorzystania środków funduszu sołeckiego na kolejny rok¹⁸. W procedurach wskazywano sposób wyliczenia środków przypadających na każde sołectwo, warunki jakie muszą być spełnione przez sołectwa oraz sposób procedowania wniosków i realizacji wydatków.

(akta kontroli str. 644-659, 887-916, 1117-1120)

Burmistrz powołał Komisję ds. oceny wniosków o przyznanie środków z funduszu sołeckiego¹⁹. Zgodnie z zarządzeniami, Komisja każdorazowo dokonywała oceny wniosków oceniając je pod względem formalnym (termin, wymagane załączniki) oraz weryfikując: czy zadania wskazane we wniosku są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju Gminy lub planem odnowy miejscowości, czy zawierają oszacowane koszty zadania, czy są właściwie uzasadnione i czy są przewidziane do realizacji na obszarze sołectwa lub są przedsięwzięciem wspólnym, a pozostałe sołectwa uchwałyły odrębnie wnioski dla tych zadań. Na tej podstawie Burmistrz dokonywał akceptacji złożonych wniosków.

(akta kontroli str. 860-862, 917-922, 1121-1123)

Zgodnie z art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu wskazane przedsięwzięcia były zadaniami własnymi gminy, służyły poprawie warunków życia mieszkańców i były zgodne ze

¹⁸ Zarządzenie 91/2020 Wójta Gminy Ujazd z 30 czerwca 2020 r. w sprawie procedury wykorzystania środków funduszu sołeckiego na 2021 rok, Zarządzenie 89/2021 Wójta Gminy Ujazd z 28 czerwca 2021 r. w sprawie procedury wykorzystania środków funduszu sołeckiego na 2022 rok – zmienione zarządzeniem 128/2021 Wójta Gminy Ujazd w tej sprawie, Zarządzenie nr 119/2022 z 1 lipca 2022 r. w sprawie procedury wykorzystania środków funduszu sołeckiego na 2023 rok.

¹⁹ Zarządzenie nr 101/2020 Wójta Gminy Ujazd z 28 lipca 2020 r. w sprawie powołania Komisji ds. oceny wniosków o przyznanie środków z funduszu sołeckiego, Zarządzenie nr 129/2022 z 25 lipca 2022 r. Wójta Gminy Ujazd w sprawie powołania Komisji ds. oceny wniosków o przyznanie środków z funduszu sołeckiego, Zarządzenie nr 129/2022 z 25 lipca 2022 r. Wójta Gminy Ujazd w sprawie powołania Komisji ds. oceny wniosków o przyznanie środków z funduszu sołeckiego.

strategią rozwoju Gminy²⁰. Wnioski uchwalone zostały przez zebrania wiejskie, a w jednym przypadku (Osiedle Niewiadów, wniosek z 30 września 2021 r.) – przez radę sołecką²¹. Uchwały przekazano do Urzędu. Wszystkie wnioski przyjęto do realizacji.

(akta kontroli str. 1306-1311)

Wnioski dotyczyły między innymi: zagospodarowania działek gminnych na potrzeby mieszkańców danego sołectwa (m.in. ogrodzenie, monitoring, nasadzenia, altany), doposażenia świetlic wiejskich, budowy i wyposażenia placów zabaw dla dzieci, organizacji pikników i festynów sołeckich.

W wielu wnioskach złożonych przez sołectwa wskazano inwestycje na konkretnych działkach (np. wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, utwardzenie terenu, budowa altany, ogrodzenie itp.), wyłącznie ze wskazaniem numeru działki, bez wskazania czy działka jest gminna, a jedynie z ogólnym komentarzem, że inwestycja posłuży mieszkańcom.

Burmistrz wyjaśnił, że komisja ds. oceny wniosków każdorazowo weryfikowała czy działka podana we wniosku sołectwa znajduje się w zasobach gminy bądź czy jest możliwe uzyskanie tytułu prawnego do nieruchomości. W powołanej komisji zarówno we wszystkich latach uczestniczył kierownik Referatu Planowania Przestrzennego i Gospodarki Komunalnej. Ponadto, gmina posiada udostępniony przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim geoportal powiatu tomaszowskiego, w którym weryfikowano aktualny stan prawny nieruchomości.

(akta kontroli str. 660-1305, 1835-1840)

Nazwy przedsięwzięć wskazanych we wnioskach niejednokrotnie brzmiały ogólnie, a ich uzasadnienia miały charakter lakoniczny. Burmistrz wyjaśnił, że przepisy ustawy o funduszu nie wskazują w jaki sposób ma być formułowana we wniosku nazwa przedsięwzięcia, zaś szczegóły przedsięwzięcia były uzgadniane z sołectwem na etapie realizacji – np. w przypadku wyposażenia placu zabaw po wyborze projektanta - osoby posiadającej wymagane uprawnienia budowlane – który po wskazaniu określonych urządzeń przez sołectwo, projektował rozmieszczenie urządzeń na działce objętej wnioskiem.

(akta kontroli str. 1835-1840)

We wnioskach sołectwa Osiedle Niewiadów na 2021 i na 2022 rok wskazano m.in. zadania pn. płoszenie gawronów metodą sokolniczą na terenie sołectwa Osiedle Niewiadów. Komisja ds. oceny wniosków uznała je za zadania własne Gminy wpisujące się w Strategię rozwoju Gminy, zaopiniowała pozytywnie i przedłożyła Burmistrzowi do akceptacji. Wyjaśniając przyczyny takiej oceny i przyjęcia wniosku do realizacji jako zadanie własne gminy, Burmistrz podał: *Zarówno w 2021 roku jak i 2022, gmina Ujazd otrzymała od RDOŚ decyzje zezwalające na umyślne płoszenie lub niepokojenie metodą sokolniczą w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych lub w miejscach żerowania zgrupowań migrujących lub zimujących osobników gawrona. W tym miejscu należy nadmienić,*

²⁰ Uchwała nr LIII/413/22 Rady Gminy Ujazd z 22 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 i poprzednia uchwała nr XLV/303/17 Rady Gminy Ujazd z 12 kwietnia.

²¹ Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 3 miesięcy po ich odwołaniu, kompetencje zebrania wiejskiego dotyczące uchwalania wniosku w sprawie przyznania środków z funduszu sołeckiego, o którym mowa w art. 5 ust. 2 i 7 ustawy o funduszu sołeckim, lub wniosku o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim, może wykonywać rada sołecka na wniosek sołtysa.

że obecność kolonii ww. gatunku na terenie parków lub innych miejsc często uczęszczanych przez ludzi, było uciążliwe, ze względu na zanieczyszczenie odchodami, czy hałas generowany przez kolonie. Gniazda gawrona stwierdzone na ww. terenie zlokalizowane są w bardzo małej odległości w stosunku do budynków mieszkalnych, często uczęszczanych chodników, ścieżek, dróg oraz boiska. Gniazda te, ze względu na swoją lokalizację, stwarzają zagrożenie bezpieczeństwa sanitarnego. Z alejek między drzewami codziennie korzystają dzieci idące do szkoły i przedszkola, korzystające z ogólnodostępnego boiska szkolnego, placu zabaw i siłowni zewnętrznej – realizacja zadania przyczyniła się do utrzymania populacji gawronów na racjonalnym poziomie i co za tym idzie, zapewnienie i utrzymanie bezpieczeństwa sanitarnego na terenie Osiedla Niewiadów. (...) zadaniem własnym jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty gminnej. (...) Jest to zadanie również związane z ochroną zdrowia (uciążliwy hałas – krakanie – wywołany stadami gawronów wpływa na samopoczucie psychiczne mieszkańców i osób odwiedzających osiedle).

(akta kontroli str. 1835-1840)

Żaden z wniosków nie dotyczył pokrycia wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej²² (art. 2 ust. 7 ustawy o funduszu).

(akta kontroli str. 1306-1311)

1.5. Wnioski o zmianę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w 2021 r. wniosło 13 sołectw, przewidzianych do realizacji na 2022 r. – 16 sołectw, a przewidzianych do realizacji na 2023 r. – 11 sołectw. Wszystkie wnioski zostały złożone po uchwaleniu budżetu gminy na dany rok i nie później niż do dnia 31 października danego roku budżetowego (od kwietnia do października danego roku). Do każdego wniosku dołączono stosowną uchwałę zebrania wiejskiego bądź Rady Sołectkiej (w przypadku części wniosków z 2021 r.). Zmiany dotyczyły zwiększenia lub zmniejszenia kwot na poszczególne zadania, usunięcia przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach funduszu lub dodania nowych. Zawierały uzasadnienia i oszacowanie kosztów zadań po zmianach. W żadnym wypadku wysokość kwot zawartych we wniosku nie przekraczała środków przyznanych pierwotnie w uchwale budżetowej.

Nie było przypadków odrzucenia przez Burmistrza wniosku sołectwa o przyznanie środków z funduszu bądź wniosku o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu.

(akta kontroli str. 1350-1377, 1378-1622)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Burmistrz terminowo przekazał sołtysom i Wojewodzie Łódzkiemu informacje o wysokości środków funduszu, przypadających sołectwom w 2021 r., 2022 r. i 2023 r. Wysokość środków funduszu przypadających na dane sołectwo obliczono w prawidłowej wysokości, a informacje przekazane Wojewodzie zawierały prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej. Wnioski złożone zostały zgodnie z przepisami ustawy o funduszu i zawierały wszystkie wymagane elementy. Burmistrz przyjął do realizacji wszystkie złożone wnioski sołectw (zarówno o przyznanie środków z funduszu, jak i o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu).

²² Dz. U. z 2017 r. poz. 1897.

Opis stanu
faktycznego

2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego.

2.1. Kwoty wydatków budżetowych ogółem zrealizowanych w ramach funduszu wyniosły: w 2021 r. 408,9 tys. zł (74,3% planowanych wydatków), w 2022 r. - 564,3 tys. zł (88,7% planowanych wydatków), a w 2023 r. (do 30 września) - 151,6 tys. zł (26,4%).

Niższe od planowanego wykonanie funduszu w 2021 r. dotyczyło wydatków w rozdziałach klasyfikacji budżetowej: 90015 - „Oświetlenie ulic, placów i dróg” (nie wykonano nic z planowanych 49,2 tys. zł), 80101-„Szkoły podstawowe” (25,6% planu), 92109 - „Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby” (82,9% planu), 90095 - „Pozostała działalność” (87,7% planu), 92605- „Zadania w zakresie kultury fizycznej” (89,9% planu), 70005-„Gospodarka gruntami i nieruchomościami” (96,5% planu) i 92105 - „Pozostałe zadania w zakresie kultury” (97,8% planu).

Niższe od planowanego wykonanie funduszu w 2022 r. dotyczyło wydatków w rozdziałach klasyfikacji budżetowej: 90015 - „Oświetlenie ulic, placów i dróg” (24,4% planu), 60016 „Drogi publiczne i gminne” (50% planu), 60017 „Drogi wewnętrzne” (78,9 % planu), 60020 „Funkcjonowanie przystanków komunikacyjnych” (84,4% planu), 92109 - „Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby” (87% planu), 92605- „Zadania w zakresie kultury fizycznej”(96,6% planu), 92105 - „Pozostałe zadania w zakresie kultury” (98,1% planu), 70005-„Gospodarka gruntami i nieruchomościami” (99,4% planu).

(akta kontroli str. 1623, 1624-1782)

Z wyjaśnień Burmistrza wynikało, że główną przyczyną realizacji wydatków na zadania zgłoszone przez sołectwa w kwocie niższej od planowanej było niezrealizowanie w danym roku budżetowym zobowiązań umownych przez wykonawców/projektantów, np. w 2021 r. i 2022 r. Zgodnie z wnioskami sołectw ogłoszono postępowania mające na celu wyłonienie projektantów oświetlenia ulicznego, z terminem realizacji w danym roku budżetowym. Gmina wyłoniła wykonawców i podpisała umowy na wykonanie projektów, jednak w związku z napotkanymi problemami na etapie projektowania należało aneksować umowy, a co za tym idzie nie wystawiono faktury w danym roku budżetowym. Różnica wynikała także z przeprowadzonych postępowań ofertowych. Burmistrz dodał, że część sołectw w związku z powstałymi oszczędnościami nie skorzystało z możliwości, którą określa art. 7 ust. 1. ustawy o funduszu tj. zmiany przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu do dnia 31 października danego roku budżetowego.

(akta kontroli str. 1841-1844)

2.2. Badaniem objęto wydatki poniesione w ramach funduszu na zadania sześciu sołectw w każdym z lat: Bronisławów, Lipianki, Maksymów, Osiedle Niewiadów, Przesiadłów, Wólka Krzykowska w 2021, r., Buków, Helenów, Lipianki, Maksymów, Ujazd, Wykno w 2022 r. i Dębniak, Józefin, Olszowa, Sangrodz, Wólka Krzykowska, Zaosie w 2023 r. do dnia 30 września (139.010,39 zł w 2021 r., 155.721,46 zł w 2022 r. i 44.384,02 zł - do 30 września 2023 r.).

Zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, środki funduszu przeznaczono na realizację przedsięwzięć, które zgłoszono we wnioskach sołectw,

były zadaniami własnymi Gminy, służyły poprawie warunków życia mieszkańców i były zgodne ze strategią rozwoju Gminy.

(akta kontroli str. 1783-1802)

W przypadku przedsięwzięć objętych szczegółową kontrolą jedynie w dwóch przypadkach²³ przeprowadzono postępowanie w trybie art. 275 ustawy pzp. W pozostałych przypadkach nie stosowano tych przepisów ze względu na wartość przedsięwzięć nieprzekraczającą 130.000 zł.

W latach 2021-2023 obowiązywał Regulamin udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Miejskim w Ujeździe²⁴. Zgodnie z jego postanowieniami, postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzano w zależności od szacowanej wartości zamówienia. Ustalanie szacunkowej wartości zamówienia mogło być dokonane poprzez rozeznanie cenowe: telefoniczne, e-mail, wydruki ze stron internetowych, oferty wstępne lub w inny sposób:

- od 3.000 zł do 30.000 zł włącznie – udzielane po dokonaniu rozeznania rynku (co potwierdzano na dokumencie księgowym odręcznym zapisem bądź pieczęcią), podstawą dokonania zamówień było co najmniej zlecenie, a dla udzielenia zamówienia należało uzyskać co najmniej jedną ofertę,
- wyższych niż 30.000 zł do kwoty 50.000 zł włącznie – przeprowadzane pisemnie lub drogą elektroniczną. Należało przeprowadzić udokumentowane rozeznanie rynku (co potwierdzano na dokumencie księgowym odręcznym zapisem bądź pieczęcią), w szczególności co najmniej w jednej z form: poprzez zamieszczenie zapytania ofertowego na stronie internetowej BIP Urzędu, poprzez przekazanie zapytania ofertowego do co najmniej dwóch potencjalnych wykonawców (przy czym w przypadku braku możliwości przesłania zapytania ofertowego do dwóch wykonawców, dopuszcza się przesłanie zapytania ofertowego do mniejszej liczby z jednoczesnym zamieszczeniem zapytania ofertowego na stronie BIP Urzędu), poprzez zebranie i porównanie co najmniej dwóch ofert otrzymanych od wykonawców lub publikowanych na stronach internetowych powszechnie dostępnych aktualnych folderów lub cenników, zawierających cenę proponowaną przez potencjalnych wykonawców,
- postępowania powyżej 50.000 zł do kwoty 130.000 zł – przeprowadzane pisemnie lub drogą elektroniczną. Należało przeprowadzić udokumentowane rozeznanie rynku (co potwierdzano na dokumencie księgowym odręcznym zapisem bądź pieczęcią), w co najmniej jednej z form: poprzez zamieszczenie zapytania ofertowego na stronie internetowej BIP Urzędu, poprzez przekazanie zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców (przy czym w przypadku braku możliwości przesłania zapytania ofertowego do trzech wykonawców, dopuszcza się przesłanie zapytania ofertowego do mniejszej liczby z jednoczesnym zamieszczeniem zapytania ofertowego na stronie BIP Urzędu), poprzez zebranie i porównanie co najmniej trzech ofert otrzymanych od wykonawców lub publikowanych na stronach internetowych powszechnie

²³ Zakup, dostawa i montaż napisu z nazwą miejscowości w sołectwie Osiedle Niewiadów i utwardzenie terenu kostką brukową pod altaną i dojścia w sołectwie Wólka Krzykowska.

²⁴ Zarządzenie nr 3/2023 Burmistrza Ujazdu z 2 stycznia 2023 r., którego tekst jednolity obejmował treść zarządzenia nr 194/2020 Wójta Gminy Ujazd z 30 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy w Ujeździe oraz Zarządzenia nr 231/2022 Wójta Gminy Ujazd z dnia 20 grudnia 2022 w sprawie wprowadzenia zmian do tego Regulaminu.

2/10/2023

dostępnych aktualnych folderów lub cenników, zawierających cenę proponowaną przez potencjalnych wykonawców.

Postępowania w sprawie wyłonienia wykonawców prowadzone były z zachowaniem zasad określonych w ww. regulaminie i każdorazowo prowadziły do wyłonienia najkorzystniejszej oferty.

(akta kontroli str.1329-1349, 1783-1802, 1833-1834)

2.3. W zakresie wykonania przedsięwzięć w ramach funduszu badaniem objęto zadania, których realizację sfinansowano wydatkami objętymi kontrolą w ramach pkt 2.2 wystąpienia pokontrolnego. Nie wszystkie zadania zaplanowane do realizacji zostały zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego, i tak:

w 2021 r. wnioskowano także o środki na zadania:

- ✓ zagospodarowanie działki o nr 84 w Bronisławowie oszacowane na 5.000 zł,
- ✓ organizacja pikniku EKO-Sołectwo dla mieszkańców Osiedla Niewiadów oszacowane pierwotnie na 2000 zł, a po zmianach na 700 zł,

w 2022 r. wnioskowano także o środki na zadania:

- ✓ budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Ujazd, ul. Wolborska oszacowane na 6.117 zł,

w 2023 r. wnioskowano także o środki na zadania:

- ✓ doposażenie ogrodzenia okalającego teren przylegający do świetlicy wiejskiej w Zaosiu oszacowane na 6.000 zł,
- ✓ nasadzenie zieleni wraz z montażem linii nawadniającej na terenie działki okalającej świetlicę wiejską (działka nr 170/2, sołectwo Zaosie) oszacowane na 10.000 zł,
- ✓ wykonanie oświetlenia ulicznego w miejscowości Konstancin sołectwo Józefin oszacowane na 9.000 zł,
- ✓ budowę placu zabaw wraz z siłownią plenerową na działkach 578/1 i 577/1 w miejscowości Dębniak oszacowane na 10.218,20 zł,
- ✓ zagospodarowanie działki rekreacyjno-wypoczynkowej o nr 612 oszacowane na 19.442,00 zł.

W odniesieniu do zadań na 2021 rok Burmistrz wyjaśnił, że zadanie zaplanowane przez sołectwo Bronisławów obejmowało wyrównanie terenu sołeckiego, nawiezenie ziemi wokół budynku świetlicy oraz rozbiórka starej toalety znajdującej się na placu świetlicowym, co zostało wykonane przez pracowników gospodarczych Urzędu. Z kolei sołectwo Osiedle Niewiadów pozyskało materiały i produkty niezbędne do organizacji pikniku od firm zewnętrznych, wobec czego nie poniesiono wydatków z funduszu. Zadanie pn. „Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Ujazd, ul. Wolborska” zaplanowane przez sołectwo Ujazd na 2022 r. nie zostało zrealizowane z funduszu sołeckiego, ponieważ w 2022 r. przeprowadzone zostało postępowanie mające na celu wyłonienie projektanta, któremu zlecone zostało opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej. Kompletna dokumentacja projektowa wraz z pozwoleniem na budowę opracowana została w miesiącu styczniu 2023 r. Mając na względzie art. 3 ust. 6 ustawy o funduszu sołeckim, który stanowi że środki funduszu niewykorzystane w roku budżetowym wygasają z upływem roku - wynagrodzenie wykonawcy nie zostało ujęte we wniosku o zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego na 2022 r. Zadania zaplanowane na 2023 r. są w trakcie realizacji.

Pozostałe zadania wykonano zgodnie z zakresem określonym we wnioskach sołectw, oraz osiągnięto zaplanowane efekty rzeczowe.

(akta kontroli str. 1783-1802, 1845-1849)

2.4. Wniosek o zwrot z budżetu państwa części wydatków Gminy wykonanych w ramach funduszu sołeckiego za 2021 r. został przekazany Wojewodzie Łódzkiemu w dniu 26 maja 2022 r.²⁵, natomiast za 2022 r. – w dniu 18 maja 2023 r. tj. w terminie określonym w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot²⁶. Wykazana we wniosku kwota wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. – 408.897,54 zł – była mniejsza o 20 zł niż wynikająca ze sprawozdania RB-28S za 2021 r., co wynikało z nieujęcia we wniosku zakupów materiałów i usług wykraczających poza zakres zadania określony we wniosku sołectwa. Kwota wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2022 r. wykazana we wniosku – 564.293,64 zł – była zgodna z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28S za 2022 rok.

(akta kontroli str. 1666-1688, 1733- 1758, 1803-1828, 1853)

2.5. Otrzymana przez Gminę w 2022 r. kwota dotacji z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. wyniosła 74.484,77 zł, co stanowiło 18,216 % kwoty wykonanych wydatków w ramach funduszu w 2021 r., natomiast w ramach funduszu na 2022 r. Gmina otrzymała 99.592,18 zł, co stanowiło 17,649 % kwoty wydatków. Biorąc pod uwagę kwotę bazową w Gminie w 2021 r. i 2022 r. oraz średnią kwotę bazową w kraju w tych latach, wielkość otrzymanych z budżetu państwa refundacji, po zastosowaniu przez Wojewodę Łódzkiego mechanizmu korygującego (zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim), który skutkuje obniżeniem wysokości zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2021 r. i 2022 r., były zgodne z przepisami art. 3 ust. 8 pkt 3 w zw. z art. 12 ust. 3 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 1803-1828, 1829-1832)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie środków funduszu w okresie objętym kontrolą. Szczegółowa analiza wykorzystania ww. środków w kwocie 339.115,87 zł, na zadania zgłoszone przez sześć sołectw w każdym z kontrolowanych lat wykazała, że wykorzystano je zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, a postępowania zmierzające do wyboru wykonawcy przeprowadzono zgodnie z pzp i wewnętrznymi procedurami. Zadania, na które wydano ww. środki, zrealizowano prawidłowo. Burmistrz terminowo przekazał Wojewodzie Łódzkiemu wnioski o zwrot części wydatków poniesionych

²⁵ 31 maja 2022 r. przekazano korektę zestawienia pomocniczego. W załączniku do wniosku za 2021 rok (zestawieniu pomocniczym) omyłkowo wpisano kwotę wydatków wykonanych w ramach funduszu z podziałem na wydatki bieżące i majątkowe zamiast kwoty dotacji na zwrot części wykonanych wydatków z podziałem na dotację na wydatki bieżące i majątkowe, co zostało skorygowane na telefoniczne wezwanie pracownika Urzędu Wojewódzkiego z zachowaniem terminu do złożenia wniosku.

²⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 453.

w ramach funduszu w 2021 r. i 2022 r., wskazując w nim wymagane dane i prawidłowe kwoty.

IV. Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 12 grudnia 2023 r.

Kontroler
Anna Wrona
gł. specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

.....
Podpis

